

Helge P. 31/10 1989

Der er gået mere end 6 år siden de første tanker om dette planetarium spirede frem. Og resultatet, som vi i dag indvier er blevet væsentlig anderledes end det, vi dengang stilede imod, både i udførelsen og i dets funktioner. Vi har i videst mulig grad draget nytte af den udvikling, der er sket siden de første planetarier blev bygget for mere end 60 år siden.

Det er fra begyndelsen blevet fremhævet, at formålet med denne bygning er at udbrede kendskabet til astronomien, og at det tillige skal være et samlingssted - en højborg for amatør-astronomer.

Men med navngivningen af planetariet - ved at kalde det Tycho Brahe Planetarium - er der indføjet et nyt formål. Og det er at hædre mindet om Tycho Brahe. (Og det er herom jeg gerne vil sige noget).

I det afskedsdigt, som Tycho Brahe skrev på latin: "Ad Daniam Elegia" taler han i stærke ord til sit fædreland:

Danmark, hvad har jeg dig gjort, at bort du så grumt mig støder.
Hvó kan O fædreland du mig behandle som fjende. -

Men senere udtrykker han også et håb.

Han fortsætter:

Kommende dage mit værd min virken skal visselig fatte. Børn af en senere slægt på hvad jeg gav dig skal bygge.

Og Tycho byggede på Hven sit Uranienborg. Her på denne lille grønne ø blev der gennem 20 år skabt et kapitel af vor historie - et stykke verdenshistorie - som levende og klart fortæller om menneskets vej frem mod erkendelse. Gennem 20 år var Europas lærdes øje rettet mod Hven og Danmark.

På Hven skabte Tycho gennem sine nøjagtige planetobservationer, som gav Kepler det grundlag, som var nødvendigt for at han kunne udforme sine tre store love, som med ét slag fjernede de mange besværlige epicykler og andre mærkværdigheder, som hidtil havde vansiret det Kopernikanske Verdensbillede.

Men Tychos gerning kunne ikke fuldføres på Hven. Han måtte forlade sit elskede Uranienborg og hertil måtte nødvendigvis komme en årsag. Og årsagen kom i form af de mange stridigheder med sine omgivelser, der tilsidst drev ham i landflygtighed.

Stridighederne var mange, men den væsentligste var måske beskyldningerne mod Tycho som bondeplager. Og det er indtil den dag i dag et spørgsmål, som bliver diskuteret. Hvem var det egentlig som plagede hvem?

Om Tychos flugt fra Danmark udtaler Kepler noget som det er rigtigt at lægge mærke til. Han betegner mødet mellem ham og Tycho som resultat af en indgriben af et guddommeligt forsyn.

Gamle Archimedes udtalte: Giv mig et fast punkt at stå på, og jeg skal dreje Jorden. Tycho gav Kepler det faste ståsted og Kepler drejede Jorden.

På sit dødsleje i Prag sagde Tycho gentagne gange: Måtte jeg ikke have levet forgæves. - Nej, visselig har Tycho ikke levet forgæves.

Med Tycho Brahe Planetarium melder vi os hermed med et bidrag til virkeliggørelsen af Tychos håb: Som børn fra kommende slægter, der har taget imod arven fra Tycho Brahe.

Lad mig slutte med endnu et citat fra Tychos Elegi: Helligt og kært er for mig hvert et sted under himlens bue, hvor man forstår: det er kunst at læse i blinkende stjerner.